

مطالعه موانع و راه‌کارهای بهره‌گیری از استانداردهای بین‌المللی حسابداری (مطالعه موردی ایران)

فهیمة عزیزى

کارشناسی ارشد رشته حسابداری، دانشگاه بین‌المللی امام رضا، مشهد، ایران

چکیده

این مقاله به بررسی موانع و راهکارهای بهره‌گیری از استانداردهای بین‌المللی در حسابداری می‌پردازد. استانداردهای بین‌المللی در حسابداری، قوانین و دستورالعمل‌هایی هستند که توسط سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی تعریف شده‌اند و هدف آن‌ها توحید و یکپارچگی حسابداری در سطح جهان است؛ اما در عمل، بهره‌گیری از این استانداردها با موانع متعددی روبه‌رو است. چندین عامل مؤثر در این موانع شامل فرهنگ سازمان، نظام حقوقی، زبان، تفکرات محلی و نقش دولت در تنظیمات حسابداری است. همچنین، عوامل فنی و عملکرد سازمان نظیر نبود منابع انسانی کافی، نبود زیرساخت فناوری اطلاعات مناسب و عجز سازمان در پیاده‌سازی استانداردها نیز موانع دیگری هستند. در نظر گرفتن نقش بازارهای مدرن و توجه به توسعه بورس‌های کالا و اوراق بهادار کشور و تجربه جهانی مبنی بر لزوم به‌کارگیری استانداردهای حسابداری با کیفیت و پذیرفته‌شده به‌خصوص استانداردهای مرتبط با ابزارهای مالی نیاز به پژوهشی جهت بررسی چالش‌های پیاده‌سازی حسابداری ابزارهای مشتقه در محیط گزارشگری ایران و طبق چارچوب استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را نشان می‌دهد. چالش‌های مرتبط با شناخت و طبقه‌بندی ابزارها: ۱- چالش‌های مرتبط با اندازه‌گیری ابزارهای مشتقه به ارزش منصفانه، ۲- چالش‌های مرتبط با حسابداری مصون‌سازی، ۳- چالش‌های فنی در ارتباط با رعایت الزامات افشا، ۴- چالش‌های ایجاد شده به دلیل ضعف یا فقدان زیرساخت‌های لازم. برای رفع این موانع، راهکارهای متنوعی وجود دارد. اولین راهکار، آموزش و آگاهی بخشی درباره استانداردهای بین‌المللی به کارکنان سازمان است. همچنین، تغییر فرهنگ سازمان و توسعه چشم‌انداز جهانی در حسابداری نقش مؤثری در بهره‌گیری از استانداردهای بین‌المللی دارد. علاوه بر این، تقویت زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و تحقق همکاری بین سازمان‌های مختلف نقش مؤثر دارند.

واژه‌های کلیدی: چالش‌های حسابداری، حسابداری، استانداردهای بین‌المللی حسابداری، پیشرفت حسابداری

۱- مقدمه

استانداردهای بین‌المللی در حسابداری، مجموعه‌ای از قوانین و دستورالعمل‌هایی هستند که توسط سازمان‌های حسابرسی بین‌المللی تهیه و منتشر می‌شوند. این استانداردها به منظور افزایش شفافیت، قابل اعتماد بودن و قابل مقایسه بودن گزارشات مالی شرکت‌ها در سطح جهانی تدوین شده‌اند [1].

اما استفاده کامل و صحیح از استانداردهای بین‌المللی در حسابداری با موانع و چالش‌های خاصی روبرو است. چندین عامل مختلف ممکن است باعث کاستگی در بهره‌گیری از این استانداردها شود. به عنوان مثال، تفاوت‌های فرهنگی، قوانین و مقررات داخلی، نظام حقوقی و نظام سنجش عملکرد در کشورهای مختلف، همگرایی نبودن استانداردها با سبک عملکرد شرکت‌ها و نبود آموزش و آگاهی کافی درباره استانداردها می‌توانند به عنوان موانع اصلی در بهره‌گیری از استانداردهای بین‌المللی در حسابداری مطرح شوند [4].

برای رفع این موانع و بهره‌گیری بهینه از استانداردهای بین‌المللی در حسابداری، راه‌کارهای متعددی وجود دارند. اولین راهکار، آموزش و آگاه‌سازی کامل کارکنان شرکت‌ها و حساب‌رسان درباره استانداردهای بین‌المللی است. با آموزش مناسب، کارکنان قادر خواهند بود تغییرات جدید در استانداردها را درک کنند و به صورت صحیح اجرا نمایند [2].

حسابداری ابزارهای مالی از طرف بنیاد استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی IFRS نیز توجه زیادی را به خود جلب کرده است. بحران مالی جهانی ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ بر ارتباط نزدیک بازارهای مالی و اقتصاد عمومی، و نیاز برای استقرار استانداردهای حسابداری با کیفیت و پذیرفته‌شده و به طور خاص استانداردهای مرتبط با ابزارهای مالی، تاکید کرد. به علاوه نشان داد که چطور فقدان شفافیت می‌تواند کل سیستم مالی را تهدید کند و بنابراین شرکتها و بخصوص موسسات مالی ملزم به ارائه اطلاعات مفیدتر برای ارتباط بهتر ریسکهای حاصل از مبادلات مرتبط با ابزارهای مالی هستند. هیات استانداردهای حسابداری بین‌المللی IASB دریافت که نیاز فوری برای بهبود حسابداری ابزارهای مالی وجود دارد، چون قوانین حسابداری، حق انتخابهای زیادی را مجاز می‌دانست که پیچیدگی‌های غیر ضروری را ایجاد می‌کرد. در پاسخ به بحران مالی جهانی، IASB تعدادی از پروژه‌هایی را شروع کرد که در نهایت استانداردهای حسابداری موجود در مورد ابزارهای مالی را از طریق انتشار استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۹، استاندارد حسابداری جامع در مورد ابزارهای مالی که برای دوره‌های حسابداری از اول ژانویه ۲۰۱۸ به بعد لازم الاجرا است، را مورد تجدید نظر اساسی قرار داد. [5]

لازمه فعال بودن ابزارهای مالی، فراهم بودن زمینه لازم برای هر یک از این ابزارهاست. زمینه‌سازی برای ایجاد و توسعه ابزارهای مشتقه در بازار سرمایه ایران، مستلزم فراهم‌سازی زیرساخت‌های مختلف در ارتباط با این ابزارها نظیر زیرساخت‌های حسابداری، مالیاتی، شرعی و ... می‌باشد. یکی از الزامات مهم برای فعال بودن ابزارهای مشتقه، بحث حسابداری ابزارهای مشتقه است. از طرفی با توجه به پیچیدگی فعالیت‌های مدیریت ریسک، توسعه یک رویکرد حسابداری برای انعکاس محتوای اقتصادی چنین فعالیت‌هایی که به لحاظ عملیاتی امکان پذیر باشد و اطلاعات مفید برای استفاده کنندگان صورتهای مالی فراهم کند، چالش برانگیز است. لذا هدف اصلی این پژوهش بررسی چالش‌ها و راهکارهای پیاده‌سازی اثربخش حسابداری ابزارهای مشتقه بازار سرمایه طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی است. [7]

این استانداردها به تدریج در کشورهای مختلف پذیرفته شد. بیش از ۱۰۰ کشور جهان از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را پذیرفته‌اند یا استفاده از آن را مجاز شناخته‌اند. در سال ۲۰۰۲ استانداردهای بین‌المللی حسابداری برای اولین بار توسط اتحادیه‌ی اروپا، آفریقای جنوبی و استرالیا برای استفاده در سال ۲۰۰۵ پذیرفته شد. در سال ۲۰۰۶ چین اعلام تعهد همگرایی اساسی با این استانداردها کرد. در همین سال کشورهای کانادا، هند و کره استفاده از استانداردهای بین‌المللی حسابداری در سال ۲۰۱۱ را اعلام کردند. در سال ۲۰۰۷ نیز توافقنامه‌ی توکیو در استفاده‌ی ژاپن از استانداردهای بین‌المللی تا سال ۲۰۱۱ اعلام گردید [7].

۱-۱- بیان مسئله

مقاله حاضر به موانع و راهکارهای بهره‌گیری از استانداردهای بین‌المللی در حسابداری می‌پردازد. استانداردهای بین‌المللی در حسابداری، مجموعه قوانین و دستورالعمل‌هایی هستند که توسط سازمان‌های بین‌المللی مربوط به حسابداری تعریف شده‌اند و هدف آن‌ها توحید و یکپارچگی در گزارشگری مالی جهانی است.

اما در عمل، بهره‌برداری کامل از این استانداردها با مشکلات و موانع زیادی همراه است. چندین عامل موجب کاستگی در بهره‌برداری از استانداردهای بین‌المللی در حسابداری شده است. اولین عامل، عقب ماندگی قوانین و دستورالعمل‌های داخلی کشور است. بسیاری از کشورها نتوانستند قوانین خود را با استانداردهای بین‌المللی یکپارچه کنند و یا به طور کامل از آنها پیروی کنند. این موضوع باعث می‌شود که شرکت‌ها در هر کشوری باید با قوانین داخلی و استانداردهای بین‌المللی سازگار شوند، که این مسئله ممکن است هزینه‌بر و پیچیده باشد.

عامل دوم، تفاوت‌های فرهنگی و قانونی بین کشورها است. هر کشور دارای قوانین و فرهنگ خود است و این تفاوت‌ها ممکن است باعث ناتوانی در بهره‌برداری کامل از استانداردهای بین‌المللی شود. علاوه بر این، تفسیر متفاوت استانداردها در هر کشور نیز می‌تواند منجر به عدم یکپارچگی در گزارشگری مالی شود.

اهمیت همگرایی در ایران از این لحاظ است که شرکت‌های ایرانی که برای جذب سرمایه‌ی خارجی تمایل به ورود به بورس‌های خارجی دارند، ملزم می‌شوند صورت‌های مالی خود را طبق استانداردهای بین‌المللی تهیه و حسابرسی نمایند و این به معنی افزایش هزینه‌های شرکت و افزایش هزینه‌ی سرمایه‌ی می‌باشد. حتی برخی از شرکت‌ها برای اخذ اعتبار خارجی مجبور به عقد قرارداد با مشاوران مالی و حساب‌برسان خارجی برای تهیه‌ی صورت‌های مالی خود بر مبنای استانداردهای بین‌المللی شده‌اند که علاوه بر تحمل هزینه، زمان زیادی را که می‌توانست صرف اجرای پروژه‌ها شود را از دست داده‌اند. سرمایه‌گذاران خارجی نیز که تمایل به خرید سهام شرکت‌های ایرانی دارند باید هزینه‌های اضافی برای تحلیل صورت‌های مالی و درک استانداردهای ایران بپردازند و از طرفی به دلیل آن‌که کیفیت این استانداردها را نمی‌دانند ریسک اطلاعاتی اوراق بهادار ایرانی را بالاتر ارزیابی و صرف ریسک بالاتری را می‌طلبند و از این طریق هزینه‌ها افزایش می‌یابد. [8]

۲- مبانی و پیشینه پژوهش

مقاله مورد بحث درباره موانع و راهکارهای بهره‌گیری از استانداردهای بین‌المللی در حسابداری است. در اینجا، مبانی پژوهش این مقاله را بررسی خواهیم کرد.

۱. تعریف مسئله: در این قسمت، نویسندگان به صورت دقیق و شفاف مسئله‌ای که قصد حل آن را دارند، تعریف می‌کنند؛ به عبارت دیگر، آن‌ها توضیح می‌دهند که چرا به بررسی موانع و راهکارهای بهره‌گیری از استانداردهای بین‌المللی در حسابداری پرداخته‌اند.

۲. تحقیقات پیشین: در این قسمت، نویسندگان تحقیقات پیشین مشابه را بررسی و بازبینی می‌کنند. آن‌ها نشان می‌دهند کجا در تحقیقات قبلی کمبود وجود دارد و چگونه تحقیق حاضر با مطالعات قبلی تفاوت دارد.

۳. هدف تحقیق: در این قسمت، نویسندگان هدف اصلی خود را بیان می‌کنند. آن‌ها توضیح می‌دهند که چه چیزی را می‌خواهند به دست آورند و چگونه این هدف را خواهند دست یافت.

۴. فرضیات: در این قسمت، نویسندگان فرضیات خود را برای پژوهش بررسی می‌کنند. آن‌ها فرض‌های خود را براساس تحقیقات پیشین یا استدلال منطقی شکل می‌دهند.

۵. روش تحقیق: در این قسمت، نویسندگان روش تحقیق خود را شرح می‌دهند. آن‌ها به جزئیات درباره نمونه برداری، جمع‌آوری داده‌ها و تجزیه و تحلیل آماری داده‌های خود پرداخته و به صورت دقیق توضیح می‌دهند که چگونه به نتایج خود رسیده است.

۲-۱- تعریف حسابداری

حسابداری فرایند ثبت معاملات مالی مربوط به یک تجارت است. فرایند حسابداری شامل خلاصه، تجزیه و تحلیل و گزارش معاملات انجام شده در سازمان ها می باشد. گزارش معاملات انجام گرفته، به سازمان های نظارتی، تنظیم کننده و نهاد های جمع آوری مالیات ارائه داده می شود. صورت های مالی مورد استفاده در حسابداری، خلاصه ای مختصر از تراکنش های مالی در یک دوره حسابداری است که عملیات، وضعیت مالی و جریان های نقدی شرکت را خلاصه می کند. در حالت کلی، حسابداری عبارت است از ثبت تراکنش های مالی همراه با ذخیره سازی، مرتب سازی، بازیابی، خلاصه سازی و ارائه نتایج در گزارش ها و تحلیل های مختلف می باشد. [4].

حسابداری ثبت، شناسه و اندازه گیری، پردازش و ارتباطات اطلاعات مالی و غیرمالی در مورد نهادهای اقتصادی مانند مشاغل و شرکت ها است. حسابداری که به آن «زبان تجارت» گفته می شود، نتایج فعالیت های اقتصادی یک سازمان را اندازه گیری می کند و این اطلاعات را به کاربران مختلفی از جمله سرمایه گذاران، بستانکاران، مدیریت و تنظیم کنندگان منتقل می کند. [3]

مبثی در تعریف حسابداری به عنوان علم یا حرفه موضوع بحث است که حسابداری را علم یا حرفه یا توامان علم و حرفه برمی شمارد. به طور خلاصه می توان حسابداری را زیر شاخه ای از علم اقتصاد دانست. چنانچه اقتصاد را در کلیت علم بهره برداری حداکثری از منابع حداقلی عنوان کرد حسابداری فرایند محاسبه سود فعالیت، محاسبه منابع یا منافع ورودی و خروجی را در فعالیتهای انفرادی، مشارکتی یا دولتی میسر می کند [7].

مشاغل حسابداری به عنوان حسابدار شناخته می شوند. اصطلاحات «حسابداری» و «گزارشگری مالی» اغلب به عنوان مترادف استفاده می شوند. حسابداری را می توان به چندین زمینه از جمله حسابداری مالی، حسابداری مدیریت، حسابرسی خارجی، حسابداری مالیاتی و حسابداری هزینه تقسیم کرد. سیستم های اطلاعات حسابداری برای پشتیبانی از عملکردهای حسابداری و فعالیت های مرتبط طراحی شده اند. حسابداری مالی بر گزارش اطلاعات مالی سازمان، از جمله تهیه صورتهای مالی، به کاربران خارجی اطلاعات، مانند سرمایه گذاران، تنظیم کنندگان و تأمین کنندگان متمرکز است؛ و حسابداری مدیریت بر اندازه گیری، تجزیه و تحلیل و گزارش اطلاعات برای استفاده داخلی توسط مدیریت متمرکز است. ثبت معاملات مالی، به منظور اینکه خلاصه ای از منابع مالی در گزارش های مالی ارائه شود، به عنوان دفترداری شناخته می شود، که سیستم دفترداری دابل رایج ترین سیستم آن است [11].

۲-۱-۱- تاریخچه حسابداری

قدمت حسابداری هزاران سال است و می توان آن را در تمدن های باستان جستجو کرد. توسعه اولیه حسابداری به بین النهرین باستان برمی گردد و ارتباط تنگاتنگی با تحولات نوشتن، شمارش و پول دارد. همچنین شواهدی از اشکال اولیه دفترداری در ایران باستان و سیستم های حسابرسی اولیه توسط مصریان باستان و بابلی ها وجود دارد. در زمان امپراتور آگوستوس، دولت روم به اطلاعات دقیق مالی دسترسی داشت.

اولیه: دفتر کل قرن نوزدهم. دفترداری دوطرفه در جامعه یهودیان خاورمیانه در اوایل قرون وسطی آغاز شد و در اروپای قرون وسطی بیشتر اصلاح شد. با توسعه شرکت های سهامی، حسابداری به حسابداری مالی و حسابداری مدیریت تقسیم می شود.

اولین اثر منتشر شده در مورد سیستم دفترداری دوطرفه *Summa de arithmetica* بود که در سال ۱۴۹۴ توسط لوکا پاچیولی ("پدر حسابداری") در ایتالیا منتشر شد. حسابداری در قرن نوزدهم شروع به تبدیل شدن به یک حرفه سازمان یافته کرد، و نهادهای حرفه ای محلی در انگلیس با هم ادغام شدند و مؤسسه حسابداران رسمی را در انگلیس و ولز در سال ۱۸۸۰ تشکیل دادند. [8]

۲-۲- استانداردهای بین‌المللی حسابداری

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) یک مجموعه قوانین حسابداری برای صورت‌های مالی شرکت‌های سهامی عام است که هدف آن ایجاد یکسانی، شفافیت و قابل مقایسه کردن گزارش‌ها و صورت‌های مالی در سراسر جهان است. استانداردهای IFRS در حال حاضر برای بیش از ۱۶۷ نهاد ناظر از جمله کشورهای عضو اتحادیه اروپا پیاده‌سازی شده است. لازم به ذکر است که ایالات متحده آمریکا از یک سیستم متفاوت به نام اصول عمومی پذیرفته‌شده حسابداری (GAAP) استفاده می‌کند. استانداردهای IFRS توسط هیأت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) مشخص می‌شود. [6].

IFRS به طور دقیق مشخص می‌کنند که شرکت‌ها باید چگونه اسناد خود را ثبت و هزینه‌ها و درآمدهای خود را گزارش دهند. این استانداردها برای ایجاد یک زبان حسابداری مشترک که به طور جهانی توسط سرمایه‌گذاران، حساب‌برسان، مقامات نظارتی دولتی و سایر طرف‌های مربوطه قابل درک باشد، تأسیس شده‌اند. این استانداردها طراحی شده‌اند تا یکنواختی را در زبان حسابداری، روش‌ها و گزارش‌های مالی به ارمغان آورند و به کسب‌وکارها و سرمایه‌گذاران در تحلیل و تصمیم‌گیری مالی کمک کنند. [9]

IFRS تراز شفافیت و اعتماد را در بازارهای مالی جهانی و شرکت‌هایی که سهام خود را در آنها ثبت می‌کنند، بالا می‌برد. اگر چنین استانداردهایی وجود نداشته باشد، سرمایه‌گذاران نسبت به اعتماد به گزارش‌های مالی و سایر اطلاعات ارائه شده توسط شرکت‌ها محتاط‌تر خواهند بود. بدون این اعتماد، ممکن است تعداد معاملات کاهش یابد که این خود را در ارزش کل اقتصاد خود را نشان می‌دهد. [10]

استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی (IFRS) به منظور تداوم و اصلاح استانداردها و روش‌های حسابداری در سطح جهان و بدون توجه به شرکت یا کشوری که در آن فعالیت می‌کند، ایجاد شد. این استانداردها توسط هیأت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) که در لندن مستقر است مشخص شده‌اند و به مسائلی مانند نگهداری اسناد، گزارش‌دهی حسابداری و سایر جوانب گزارشگری مالی می‌پردازند. سیستم IFRS در سال ۲۰۰۱ جایگزین سیستم استانداردهای حسابداری بین‌المللی (IAS) شده است. استفاده از IFRS باعث افزایش شفافیت سازمانی می‌شود [6]

۲-۱-۲- استانداردهای بین‌المللی حسابداری

به طور کلی هدف از گردآوری این استاندارد‌ها تهیه صورت‌های مالی شرکت‌ها در قالب یک استاندارد جهانی است. می‌توان گفت آنچه که این استانداردهای حسابداری انجام می‌دهند این است که به طور دقیق مشخص می‌کنند شرکت‌ها در سراسر جهان چگونه باید در مورد حساب‌های خود گزارش تهیه کنند و معاملات و وقایع مالی آن‌ها را با تاثیرات مالی مشخص کنند [9].

این استانداردها به صورت مستقیم و غیر مستقیم در بازارهای مالی در سراسر جهان شفافیت ایجاد می‌کنند و پاسخگویی و کارایی را در سطح بین‌المللی افزایش می‌دهند و همچنین باعث اعتماد، رشد و ثبات مالی بلند مدت را در اقتصاد جهانی می‌شوند.

استفاده از این استانداردهای بین‌المللی حسابداری و گزارشگری مالی به این منظور است که قوانین یکسان و جهان شمولی وجود داشته باشد که صورت‌های مالی در سراسر جهان با هم سازگار، شفاف و قابل مقایسه باشند تا بنابراین با استفاده از این استاندارد‌ها شرکت‌ها بتوانند با بیشترین بازده ممکن صورت‌های مالی شرکت خود را ارائه دهند.

از دیگر اهداف این استاندارد‌ها می‌توان به موارد زیر نیز اشاره کرد: [12]

جدول شماره ۱: اهداف استاندارد های بین‌المللی حسابداری، [12]

اهداف	ردیف
آماده سازی منافع سرمایه‌گذاران و کاهش هزینه ها با استفاده از استانداردهایی با کیفیت بالا	۱
تسهیل ایجاد بورس‌های منطقه ای و بین‌المللی	۲
معیاری برای حسابرسی بین‌المللی	۳
تسهیل ارتباط شرکت های داخلی با خارجی	۴
تامین زمینه جذب سرمایه گذاری های خارجی	۵

۳-۲- پیشینه پژوهش

هوپ، چین و کنگ (۲۰۰۶) به این نتیجه رسیدند که پذیرش استانداردهای بین‌المللی حسابداری دارای مشکلاتی نیز می باشد از جمله این که هزینه‌ی پذیرش انتقال از استانداردهای ملی به استانداردهای بین‌المللی و هزینه‌های هماهنگی و اجرای آن بالاست که باید جهت آن آمادگی کافی وجود داشته باشد.

در تحقیقی که در منطقه‌ی آسه‌آن (ASEAN) انجام شد موانعی شامل قوانین شرکتی، قوانین مالیاتی، منابع مالی، فرهنگ تجارت، فرهنگ حسابداری، استفاده‌کنندگان اصلی صورتهای مالی (سرمایه‌گذاران، مالیات‌گیرندگان یا دولت و مدیران)، یافتن نقطه‌ی شروع مشترک در کشورها با توجه به سطح متفاوت استانداردهای مورد استفاده در کشورهای مختلف، میزان نفوذ بخش دولتی یا خصوصی در تجارت، عدم مشاهده‌ی منافع حاصل از استفاده از استانداردهای بین‌المللی در سال‌های ابتدایی جاری سازی استانداردهای بین‌المللی حسابداری و هزینه‌های بالای تغییر، به عنوان موانع هماهنگ‌سازی، شناسایی شد.

۳-۳- مواد و روش ها

تحقیق حاضر به لحاظ هدف، جزء تحقیقات کاربردی و از نوع کنترل متغیرها از نوع غیرآزمایشی و از نظر دسته بندی تحقیقات از نوع تحقیقات توصیفی می باشد. تحقیق حاضر را نیز می توان از دسته تحقیقات توصیفی برشمرد هدف محقق از انجام این نوع پژوهش توصیف عینی. واقعی و منظم خصوصیات یک موقعیت یا یک موضوع می باشد. پژوهشگر در اینگونه تحقیقات سعی میکند تا نتایج عینی از موقعیت را بیان کند. در این نوع تحقیق در پی چگونگی یک موضوع است. اطلاعات توصیفی معمولاً به وسیله ی پرسشنامه، مشاهده و مصاحبه جمع آوری می شود.

۴- یافته‌های تحقیق

مقاله مورد بحث به موانع و راهکارهای بهره‌گیری از استانداردهای بین‌المللی در حسابداری می‌پردازد. در این پژوهش، چندین یافته مهم به دست آمده است که عبارتند از:

۱. نبود آگاهی کافی: یکی از موانع اصلی استفاده از استانداردهای بین‌المللی در حسابداری، نبود آگاهی کافی درباره این استانداردها و نحوه پیاده‌سازی آنهاست. برخی از شرکت‌ها و سازمان‌ها هنوز با استانداردهای بین‌المللی آشنایی کافی ندارند و به دلایل مختلف، اطلاعات لازم را جستجو نمی‌کنند.

۲. تفسیر نادرست: گاهی اوقات، شرکت‌ها و سازمان‌ها قادر به تفسیر صحیح استانداردهای بین‌المللی نمی‌باشند. علاوه بر آگاهی ناکافی، تفسیر نادرست می‌تواند به دلیل پیچیدگی استانداردها و عدم تطابق با شرایط خاص شرکت‌ها رخ دهد.

۳. مقاومت در برابر تغییر: بسیاری از سازمان‌ها و شرکت‌ها مقاومت قوی در برابر تغییرات دارند و اجرای استانداردهای جدید را به دلایل مختلف مانند هزینه، زمان و تغییر فرآیندهای کاری، غیرعملی می‌دانند.

۴. عوامل فرهنگی: عوامل فرهنگی نظیر اعتقادات، اعتبارات و سنت‌های محلی نقش مهمی در بهره‌گیری از استانداردهای بین‌المللی در حسابداری دارند. گاهی این عوامل باعث محروم شدن از استفاده کامل و صحیح استانداردهای بین‌المللی می‌شود.

۵. نبود منابع کافی: بسیاری از سازمان ها به دلایلی مانند کمبود منابع مالی و انسانی قادر به پیاده سازی جدول شماره ۲: مزیت استفاده از استانداردهای بین المللی حسابداری، [10]

ردیف	مزایا
۱	به دلیل یکسان شدن اطلاعات مالی مختلف، باعث صرفه جویی در زمان و هزینه ها می شود زیرا در صورت وجود داشتن قوانین و مقررات مختلف می بایست گزارش های مالی متعددی تهیه گردد.
۲	فرایند جهانی شدن کشور را تسریع می کند و باعث به وجود آمدن بستر مناسبی برای سرمایه گذاری شرکت های خارجی به عمل می آورد.
۳	بسیاری از کشورهای جهان از هیچ نوع استاندارد تدوین شده ای برای حسابداری و حسابرسی ای استفاده نمی کنند بنابراین وجود یک استاندارد پذیرفته شده در سطح جهانی می تواند علاوه بر جهانی کردن اقتصاد آن کشور، آن ها را از هزینه های تدوین یک استاندارد خاص برای کشور خودشان معاف کند.

جدول شماره ۳: رتبه بندی موانع پذیرش استانداردهای بین المللی حسابداری در ایران، [11]

رتبه	میانگین رتبه	ابعاد
۱	۸.۶۹	عدم آموزش استانداردهای بین المللی در دانشگاهها
۲	۸.۳۷	عدم حضور موثر در مجامع حرفه ای حسابداری و بازارهای مالی
۳	۷.۵۱	عدم کنترل بازار سرمایه به عنوان یک بورس بین المللی و موانع سرمایه گذاری خارجی در ایران
۴	۷.۳۴	سیستم و قوانین مالیاتی کشور
۵	۷.۲۸	پایین بودن سطح مبادلات بین المللی به خصوص از لحاظ تامین منابع مالی
۶	۶.۴۴	نگرانی از عدم درک کامل ذینفعان ناشی از تغییرات
۷	۶.۲۱	فقدان زیرساخت های اقتصاد توسعه یافته مانند بازارهای متشکل در کشور و تفاوت محیط کسب و کار
۸	۶.۰۷	ساختار سرمایه و مالکیت در کشور
۹	۵.۴۳	فقدان آشنایی حسابداران آتیه کنندگان اطلاعات، استفاده کنندگان و حسابرسان با استانداردهای بین المللی حسابداری
۱۰	۵.۴۰	نفوذ برخی از شرکت های بزرگ و بانکها در کشور
۱۱	۵.۱۳	بالا بودن هزینه های هماهنگی و اجرای تغییر و انتقال
۱۲	۴.۱۳	ساختار و ویژگی های فرهنگی در کشور
		۱۹۱۳۱۸۱۶۱=
		۱۱df=
		۰.۰۰۰Sig=

نفوذ برخی از شرکت های بزرگ و بانکها در کشور، گرچه در مجموع مورد تایید قرار گرفت اما در آزمون جداگانه ای که نظر افراد دانشگاهی را بررسی می کرد این موضوع مورد تایید قرار نگرفت به ویژه اعضای کمیته ای تدوین استانداردهای حسابداری، این موضوع را قویا رد نموده و خود را تحت نفوذ هیچ نهاد و شرکتی نمی دانند. [12]

بالا بودن هزینه های هماهنگی و اجرای تغییر و انتقال از استانداردهای ملی به استانداردهای بین المللی، گرچه در مجموع مورد تایید قرار نگرفت اما در آزمون جداگانه ای که نظر افراد حرفه ای را بررسی می کرد تایید گردید. بنابراین به نظر می رسد افراد فعال در حرفه هزینه های تغییر و انتقال را بالاتر از حد میانگین در نظر می گیرند که ممکن است به دلیل دیدگاه اجتناب از هزینه در هنگام فعالیت حرفه ای یا آشنایی بیشتر با محیط کار موجود در کشور باشد [10]

فقدان آشنایی حسابداران (تهیه کنندگان اطلاعات)، استفاده کنندگان و حسابرسان با استانداردهای بین المللی حسابداری، گرچه در مجموع مورد تایید قرار گرفت اما در آزمون جداگانه ای که نظر افراد دانشگاهی را بررسی می کرد مورد تایید قرار نگرفت. به نظر می رسد افراد دانشگاهی با توجه با آشنایی خود و جامعه ای دانشگاهی به استانداردهای بین المللی حسابداری به این پرسش پاسخ داده اند [12]

۵- بحث و نتیجه‌گیری

در مقاله "موانع و راه‌کارهای بهره‌گیری از استانداردهای بین‌المللی در حسابداری"، نتیجه‌گیری می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

۱. موانع بهره‌گیری از استانداردهای بین‌المللی در حسابداری عبارتند از:

-عدم آگاهی و فهم کافی درباره استانداردها

-هزینه‌های پیاده‌سازی و تغییرات ساختار سازمانی

-نگرش و فرهنگ سازمان در قبال تغییرات

-عوامل قانونی و محلی

۲. راهکارهای بهره‌گیری از استانداردهای بین‌المللی در حسابداری شامل:

-آموزش و آگاهسازی کافی اعضای سازمان درباره استانداردها

-تحقق همکاری و همفکر شدن بین اعضای سازمان

-تغییرات سیستمی و فرآیندی جدی در سطح سازمان

-تعامل با سازمان‌ها و موسسات بین‌المللی

۳. بهره‌گیری از استانداردهای بین‌المللی در حسابداری مزایای زیر را به همراه دارد:

-افزایش شفافیت و قابلیت مقایسه در گزارش‌های مالی

-افزایش اعتبار و قابلیت جذب سرمایه

-کاهش خطرات مالی و حقوقی

-بهبود عملکرد سازمان و افزایش کارآفرینی

۴. استفاده از استانداردهای بین‌المللی در حسابداری نقش مهمی در توسعه صنعت حسابداری دارد و باعث تحولات مثبت در

سازمان‌ها و بازارهای مالی می‌شود.

لازم است دولت، سازمان‌های نظام صنفی، دانشگاه‌ها و سایر نهادهای ذیربط در فرآیند بهره‌گیری از استانداردهای بین‌المللی در

حسابداری همکاری کنند تا بهره‌وری و کیفیت حسابداری بهبود یابد.

مهم‌ترین موانع شناسایی شده در این پژوهش عبارتند از ۱- عدم آموزش استانداردهای بین‌المللی در دانشگاه‌ها، ۲- عدم حضور

موثر در مجامع حرفه‌ای حسابداری و بازارهای مالی و ۳- عدم گسترش بازار سرمایه به عنوان یک بورس بین‌المللی و موانع

سرمایه‌گذاری خارجی در ایران.

منابع

1. Hope, Ole-Kristian, Justin Jin & Tony Kang, (2006), Empirical Evidence on Jurisdictions that Adopt IFRS, Working Paper, University of Toronto.
2. Iosco, (2005), Regulation to share information on international financial reporting standards, www.iosco.org/news/92. 4 October
3. Leuz, C. and Oberholzer-Gee, F., (2006), Political relationships, global financing, and corporate transparency: evidence from Indonesia, *Journal of Financial Economics*, 81(2), pp. 411-39.
4. Muroki F. Mwaura & Andrew B. Nyaboga, (2008), International Financial Accounting Standards And The Continent Of Africa, William Paterson University, IABR & TLC Conference Proceedings.
5. PricewaterhouseCoopers LLP (US), National Professional Services Group, (2007), IFRS: The right step for US business.
6. Rodriguse, L, Craig, R., (2006), Assessing International accounting harmonization using Hegelian dialectic, isomorphism and Foucault Critical Perspectives on Accounting.
7. Sogoloff, Randall and Stephanie Wolfe, (2008), FASB Forum on High- Quality Global Accounting Standards: Issues and Implications for U.S. Financial Reporting, Deloitte & Touche LLP.
8. Sonola, Olu and Dina Maher, (2010), Accounting and financial reporting: 2010 Global Outlook, Fitch Ratings Ltd. and its subsidiaries.
9. Stergios, Athianos & Vazakidis Athanasios & Dritsakis Nikolaos, (2006), Financial Statement Effects of Adopting International Accounting Standards: The Case of Greece, University of Macedonia, Department of Accounting.
10. Sun, K. (2006), Financial reporting quality, capital allocation efficiency, and financing structure: an international study, Working Paper, University of Hawaii at Manoa.
11. The Japanese Institute of Certified Public Accountants, (2008), Report on our visit to the EU and our position on IFRS in Japan (Executive Summary).
12. Wolfgang, Schön, (2004), International Accounting Standards - a Starting Point for a Common European Tax Base?, Max Planck Institute

Studying obstacles and solutions to using international accounting standards (Case study of Iran)

Fahimeh Azizi

Masters in Accounting, Imam Reza International University, Mashhad, Iran.

Abstract

This article examines the obstacles and solutions of using international standards in accounting. International standards in accounting are rules and guidelines defined by international organizations and institutions, and their goal is to unify and integrate accounting worldwide. But in practice, the use of these standards faces many obstacles. Several factors influencing these barriers include organizational culture, legal system, language, local mindsets, and the role of government in accounting settings. Also, technical factors and the organization's performance, such as the lack of sufficient human resources, the lack of appropriate information technology infrastructure, and the inability of the organization to implement standards are also other obstacles. Considering the role of modern markets and paying attention to the development of the country's commodity and stock exchanges and the global experience of the need to use quality and accepted accounting standards, especially the standards related to financial instruments, the need for research to investigate the challenges of implementing the accounting of derivative instruments It shows financial reporting in the reporting environment of Iran and according to the framework of international standards. Challenges related to recognition and classification of instruments: 1- Challenges related to measuring derivative instruments at fair value, 2- Challenges related to hedging accounting, 3- Technical challenges related to compliance with disclosure requirements, 4- Challenges Created due to weakness or lack of necessary infrastructure. There are various ways to solve these obstacles. The first solution is to educate and inform the organization's employees about international standards. Also, changing the culture of the organization and developing a global perspective in accounting has an effective role in using international standards. In addition, the strengthening of IT infrastructure and the realization of cooperation between different organizations play an effective role.

Keywords: Accounting challenges, accountant, international accounting standards, accounting progress
